

SPOMEN VALTER TOMAS (ZADAR, 1. SRPNJA 1952. – 1. PROSINCA 2020.)

Hrvatski romanist i književni povjesničar Valter Tomas, profesor u miru, preminuo je prvog dana prosinca 2020. godine u 69. godini života. Većinu svojeg radnoga vijeka posvetio je nastavnom, stručnom i znanstvenom radu na Odjelu za talijanistiku Sveučilišta u Zadru, čiji je bio i pročelnik.

Rođen je 1. srpnja 1952. godine u Zadru. U rodnome gradu završio je osnovnu i srednju školu, a 1979. godine diplomirao Filozofiju i Talijanistiku na Filozofskom fakultetu u Zadru. Na Odjelu za talijanistiku zaposlio se 1983. godine u zvanju asistenta kada je započeo njegov znanstveni i nastavni put. Pri Filološkom fakultetu Sveučilišta u Beogradu obranio je magistarski rad pod naslovom *Stilistička usporedna analiza talijanskog i hrvatsko – srpskog teksta Tommaseovih Iskrica* 1988. godine. Iste godine, izabran je u znanstveno zvanje znanstvenog asistenta, te godinu dana kasnije u predavača. Posebno se zanimao za lingvistička pitanja i predavao kolegije *Uvod u talijanski jezik s fonologijom, Talijansku sintaksu, Stilistiku i metriku, Talijansku leksikologiju*, te je mnoge diplomante vodio kroz pripreme za diplomatske radove. Godine 1997. obranio je doktorsku disertaciju *Prijevod hrvatske poezije i ostali književni prinosi u Gazzetta di Zara* na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 2009. izabran je u znanstveno-nastavno zvanje docenta, a od 2013. godine do umirovljenja 2017. godine bio je zaposlen u znanstveno-nastavnom zvanju izvanrednoga profesora.

Suradivao je u znanstveno-istraživačkim projektima *Književnost u dalmatinskoj periodici na talijanskom jeziku u 19. i 20. stoljeću* (1986. – 1990.) i *Hrvatska jezična baština u povijesnim dokumentima* (1998. – 2002.) iz kojih su iznjedrili mnogi znanstveni radovi. Sudjelovao je na brojnim inozemnim seminarima za usavršavanje talijanskog jezika i međunarodnim znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i inozemstvu, gostovao kao pozvani profesor na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru, te u Italiji. Bio je član međunarodne organizacije A.I.P.I., Matice hrvatske – ogranak Zadar, član uredništva *Zadarske smotre* te suradnik Leksikografskog zavoda „Miroslav Krleža“ u Zagrebu.

Iako širokih pogleda, Tomas se nije mogao oduprijeti kulturnoj i jezičnoj zajednici u kojoj je odrastao i koja ga je stalno mamila. Tako su i nastala jedna od njegovih najvažnijih djela kao što je to znanstvena monografija „*Gazzetta di Zara*“ u *preporodnom ozračju* koju objavljuje Književni krug u Splitu 1999. godine, u kojoj autor obrađuje prijevode hrvatske poezije na talijanski jezik te ostale književne priloge koji

su objavljeni u podlisku zadarskog periodika *Gazzetta di Zara* od 1832. do 1850. godine. Jednako značajna (u koautorstvu s Manuelom Kolar) je dvojezična stilistička znanstvena studija *Hiperbola Stefana Bennija / L'iperbole di Stefano Benni* u izdanju riječke izdavačke kuće Edit 2004. godine. U izdanju Sveučilišta u Zadru 2011. godine izlazi monografija *Hrvatska književna baština u zadarskom tjedniku „La Dalmazia“ (1845. – 1847.)* u kojoj autor donosi analizu prijevoda djela slavenske narodne poezije na talijanskom jeziku. I nakon odlaska u mirovinu njegov se znanstveni opus ne smanjuje. Početkom 2018. godine u izdanju Sveučilišta u Zadru izlazi *„Strenna Dalmata“ (1847.), prvi dalmatinski almanah*. Sve Tomasove monografije iscrpno se bave zadarskom periodikom prve polovice XIX. stoljeća s posebnim osvrtom na talijanske prijevode autorske i pučke usmene poezije, a upravo zadnjom monografijom autor zaokružuje obradu dragocjene zadarske periodike toga razdoblja. Talijanskim prijevodima slavenskog narodnoga pjesništva Tomas je posvetio i većinu znanstvenih radova, iako ne manjka lingvističkih studija. Nije mirio samo jedno područje proučavanja, stoga su i njegovi radovi često prožeti lingvističkim, stilističkim i filozofskim paralelama, ali i promišljanjima o univerzalnom i partikularnom o novom i starom. Sva Tomasova istraživanja dragocjen su doprinos poznavanju uloge talijanskog jezika u posredovanju između dviju kultura u promidžbi hrvatske kulturne baštine.

Uz mnogobrojne znanstvene doprinose, Valter Tomas, ostat će zapamćen i po svojim ljudskim vrjednotama. Pokazivao je duboko poštovanje prema svojim kolegama, bodrio ih, slušao i savjetovao. Na Odjelu za talijanistiku, te u hrvatskoj i talijanskoj znanstvenoj zajednici Valter Tomas ostat će zapamćen kao izvrstan pročelnik, kolega i prijatelj koji je mario za dobrobit međuljudskih odnosa i koji je dao veliki doprinos izgradnji i radu talijanistike svojim znanstvenim, nastavnim, ali i ljudskim kvalitetama.

Za kraj, profesor Valter Tomas i u lijepim i u teškim trenutcima časno je prošao kroz svoje vrijeme. Iza sebe je ostavio uspješnu i plodnu karijeru, a svoja je znanja prenio na niz generacija. Kao divan otac, muž, brat, prijatelj i kolega bit će tako uvijek i zapamćen.

Irena Marković